

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԻ ՊԱԼԱՏ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԻ ԵՎ ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏ-ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏՈՐՆԵՐԻ
ԱՐՏՈՆԱԳՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳ**

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգը /այսուհետ՝ Կարգ/ մշակված է «Ճարտարապետական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 14-րդ և 15-րդ հոդվածներով նախատեսված՝ ընդհանուր պայմաններով արտոնագրման պահանջներին և Հայաստանի ճարտարապետների պալատի (այսուհետ՝ Պալատ) կանոնադրության 6-րդ մասին համապատասխան:

2. Կարգով սահմանվում են ճարտարապետների և ճարտագետ-կոնստրուկտորների որակավորման քննությունների անցկացման պայմանները:

3. Արտոնագիր ստանալու համար Պալատի համապատասխան որակավորման հանձնաժողովին կարող են դիմել «Ճարտարապետական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 14-րդ հոդվածի պայմաններին բավարարող ճարտարապետները և 15-րդ հոդվածի պայմաններին բավարարող ճարտարագետ-կոնստրուկտորները:

II. ԱՐՏՈՆԱԳՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՂԵԿՑՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ

4. Արտոնագիր ստանալու համար հավակնորդը Պալատի համապատասխան որակավորման հանձնաժողովին է ներկայացնում.

1) դիմում՝ նշելով հայցվող որակավորման կարգը (դասը),

2) տեղեկանք հավակնորդի աշխատանքային (մասնագիտական) փորձառության մասին՝ ներառելով հավակնորդի հեղինակած նախագծերի ցանկը (այդ թվում՝ համահեղինակությամբ, նշելով համահեղինակների անունը, ազգանունը և հավակնորդի կողմից տվյալ նախագծում կատարած մասը)՝ վավերացված այդ նախագծերը թողարկած կազմակերպությունների կողմից,

3) հավակնորդի կողմից մշակված նախագծերի ալբոմ Ա3 ձևաչափով (ալբոմը պետք է ներառի հավակնորդի կողմից նրա փորձառության վերաբերյալ ներկայացված տեղեկանքում նշված նախագծերը կամ նրանց մի մասը) և էլեկտրոնային կրիչի վրա, ընդ որում, որակավորման հանձնաժողովը կարող է պահանջել ներկայացնել նաև հավակնորդի կողմից կատարված աշխատանքների ցանկում ընդգրկված որևէ նախագծի ամբողջական ալբոմը,

4) մասնագիտական կրթության դիպլոմի պատճենը,

5) անձնագրի պատճենը,

6) 2 լուսանկար՝ 3x4սմ չափսի,

7) Պալատի կազմակերպած կամ մասնագիտական վերապատրաստման այլ դասընթացներին մասնակցության հավաստագիր (առկայության պարագայում),

5. Պալատի որակավորման համապատասխան հանձնաժողովի քարտուղարը դիմումը ստանալուց հետո ստուգում է ներկայացված փաստաթղթերի լրակազմը և համապատասխանությունը սույն կարգի 3-րդ կետի պահանջներին:

6. Դիմումի ընդունումը կարող է մերժվել հետևյալ հիմքերով.

1) հավակնորդի ներկայացրած աշխատանքները չեն համապատասխանում որակավորման հայցվող դասով սահմանված պահանջներին,

2) փաստաթղթերի լրակազմն ամբողջական չէ կամ ներկայացված փաստաթղթերում բացահայտվել են ոչ հավաստի տեղեկություններ:

7. Ստացված դիմումների ընթացքի վերաբերյալ Պալատի հանձնաժողովների համապատասխան մատյաններում կատարվում է գրառում:

8. Դիմումի ընդունումը մերժելու դեպքում Պալատի հանձնաժողովը ենօրյա ժամկետում դրա մասին գրավոր ծանուցում է հավակնորդին՝ նշելով մերժման հիմքերը:

9. Հավակնորդը թերությունները վերացնելուց հետո կարող է արտոնագրման համար կրկին դիմել որակավորման հանձնաժողովին:

10. Արտոնագրման գործընթացն իրականացվում է հետևյալ փուլերով՝

1) հարցազրույց հավակնորդի հետ և նրա կողմից մշակված նախագծերի ներկայացում, ինչի արդյունքում գնահատվում է հավակնորդի՝ հայցվող արտոնագրի դասին համապատասխան նախագծեր մշակելու կարողությունը և դրանք հիմնավորելու հմտությունը,

2) քննության հանձնում թեստային առաջադրանքների ձևով, ինչի արդյունքում գնահատվում են հավակնորդի գիտելիքները ճարտարապետի կամ ճարտարագետ-կոնստրուկտորի մասնագիտական գործունեությանն առնչվող տարբեր ոլորտների վերաբերյալ:

11. Դիմումի ընդունումից հետո առավելագույնը երկշաբաթյա ժամկետում հրավիրվում է որակավորման հանձնաժողովի նիստ՝ հավակնորդի հետ հարցազրույց անցկացնելու և նրա ներկայացրած նախագծերին ծանոթանալու նպատակով:

12. Նիստի արդյունքում հանձնաժողովը կայացնում է որոշում՝ հավակնորդին որակավորման քննություն հանձնելու թույլտվություն տալու կամ դիմումը մերժելու վերաբերյալ՝ համապատասխան հիմնավորումներով: Որոշումը համարվում է ընդունված, եթե դրան կողմ է քվեարկել հանձնաժողովի առնվազն չորս անդամ:

13. Որոշման արձանագրությունը հանձնաժողովի անդամների կողմից ստորագրելուց հետո կցվում է հավակնորդի գործին:

14. Հանձնաժողովի որոշումն ընդունումից հետո ենօրյա ժամկետում պետք է հանձնվի հավակնորդին, ընդ որում, արտոնագրման քննության մասնակցելու թույլտվություն ստացած հավակնորդները միաժամանակ պետք ծանուցվեն քննության օրվա մասին:

III.ԱՐՏՈՆԱԳՐՄԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑՈՒՄԸ

15. Քննությունն անցկացվում է հավակնորդի դիմումը հանձնաժողովի կողմից ընդունելուց հետո առավելագույնը մեկամսյա ժամկետում:

16. Ճարտարապետների արտոնագրման քննություններն անց են կացվում Կարգի 1-ին հավելվածով, ճարտարագետ-կոնստրուկտորներինը՝ 2-րդ հավելվածով սահմանված ծրագրերին համապատասխան՝ Պալատի խորհրդի կողմից կազմված քննական առաջադրանքներով:

17. Քննությունների ծրագիրն ու քննական առաջադրանքները զետեղվում են Պալատի՝ հավակնորդների համար հասանելի տեղում, ինչպես նաև Պալատի կայքում:

18. Քննություններն անց են կացվում Պալատում՝ որակավորման հանձնաժողովի առնվազն հինգ անդամի ներկայությամբ:

19. Արտոնագրման քննությանը դիտորդի կարգավիճակով կարող է մասնակցել նաև Պալատի նախագահը կամ նրա հանձնարարությամբ խորհրդի որևէ անդամ:

20. Քննության ժամանակ հավակնորդները քննասենյակում այնպես են տեղաբաշխվում, որպեսզի նրանց միջև բացառվի ուղղակի շփումը:

21. Մինչև քննությունն սկսելը որակավորման հանձնաժողովի նախագահը կամ նրա հանձնարարությամբ՝ հանձնաժողովի անդամներից մեկը հավակնորդներին ներկայացնում է քննության պայմանները (թեստերի քանակը, դրանց կազմման սկզբունքները, յուրաքանչյուր դասի արտոնագրի համար ճիշտ պատասխանների նվազագույն շեմը, քննությանը հատկացվող ժամանակը):

22. Հավակնորդները կարող են ընթացակարգային բնույթի առանձին հարցերով դիմել հանձնաժողովին և ստանալ համապատասխան պարզաբանումներ:

23. Մինչև քննությունն սկսելը, յուրաքանչյուր մասնակցի համար՝ իր ներկայությամբ, համակարգչի միջոցով՝ պատահական ընտրանքի սկզբունքով, կազմվում են թեստային առաջադրանքները՝ յուրաքանչյուր առաջադրանքում ընդգրկելով 50 հարց, յուրաքանչյուր հարցի համար՝ պատասխանի 2-4 տարբերակ:

24. Ճարտարապետների համար կազմված քննական առաջադրանքներում՝ հարցերի 30 տոկոսն ընտրվում է ճարտարապետների մասնագիտական գործունեությանն առնչվող ընդհանուր բնույթի հարցերից, 50 տոկոսը՝ հայցվող դասին առնչվող հարցերից, իսկ 20 տոկոսը՝ հարակից դասերին առնչվող հարցերից:

25. Ճարտարագետ-կոնստրուկտորների համար կազմված քննական առաջադրանքներում՝

1) արդյունաբերական, բնակելի, հասարակական շենքերի և կառույցների, աշտարակների, կայմերի և ճոպանուղիների ոլորտի բարձրագույն և առաջին դասերի քննական առաջադրանքները (Ա, Ա1, և Դ1 ենթադասեր) կազմում են առաջադրանքների առաջին խումբը, իսկ երկրորդ և երրորդ դասերի քննական առաջադրանքները (Ա2, Ա3, Դ2 ենթադասեր) կազմում են առաջադրանքների երկրորդ խումբը:

2) տրանսպորտային կառույցների ոլորտի բարձրագույն և առաջին դասերի արտոնագրերի համար առաջադրանքները (Բ. Բ1ա և Բ1բ ենթադասեր) կազմում են քննական առաջադրանքների մեկ խումբ,

3) հիդրոտեխնիկական կառույցների ոլորտի բարձրագույն, առաջին, երկրորդ և երրորդ դասերի արտոնագրման համար առաջադրանքները (Գ, Գ1, Գ2 և Գ3 ենթադասեր) կազմում են քննական առաջադրանքների մեկ խումբ:

26. Յուրաքանչյուր հարցի տակ պետք է զետեղվի այն նորմատիվ ակտի կամ պաշտոնական փաստաթղթի կամ մասնագիտական հրատարակության հղումը, որին համապատասխան կազմվել է հարցը:

27. Համակարգչի միջոցով ընտրված առաջադրանքներում արտացոլվում են դրանց հերթական համարները, համարակալվում են նաև առաջադրանքների էջերը:

28. Հավակնորդը հանձնաժողովին է ներկայացնում առաջադրանքի համարը և բոլորի ներկայությամբ առաջադրանքի բոլոր էջերի ներքևի հատվածներում լրացնում է իր ազգանունը, անունը, հայրանունը:

29. Քննական առաջադրանքը կատարելու համար հատկացվում է երեք ժամ:

30. Քննության ընթացքում չի թույլատրվում օգտագործել համակարգիչ, հեռախոս և տեղեկատվություն ձեռք բերելու այլ միջոցներ, բացառությամբ նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի տպագրված օրինակների, որոնք տեղադրվում են քննասենյակում՝ հանձնաժողովի կողմից:

31. Քննության ավարտից հետո հավակնորդները պատճենահանում են լրացված առաջադրանքի բոլոր էջերը, ապա բնօրինակը հանձնում են հանձնաժողովին՝ պատճենահանված օրինակը պահելով իրենց մոտ:

32. Հանձնաժողովի անդամները բոլոր հավակնորդների քննական առաջադրանքները ստանալուց հետո ստուգում են հարցերի պատասխանները և ստուգման արդյունքներն անց են կացնում քննական տեղեկագրում:

33. Քննական տեղեկագրում նշվում են քննության անցկացման օրը, մասնակիցների ազգանունը, անունը, հայրանունը, արտոնագրի դասի հապավումը, քննական առաջադրանքի համարը, հարցերի քանակը, ճիշտ պատասխանների թիվը և տոկոսը՝ հարցերի ընդհանուր թվից, ինչպես նաև ստացված գնահատականը՝ «բավարար» կամ «անբավարար» նշումով:

34. Քննական տեղեկագրի ձևանմուշը հաստատում է Պալատի խորհուրդը:

35. Ճարտարապետներին.

1) Ա (առանց սահմանափակումների), Բ (քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթուղթ կամ տարածական պլանավորում) և Գ (հուշարձանների ամրակայում նորոգում և վերականգնում) դասերի արտոնագրեր տրամադրելու համար բավարար են համարվում հայցվող դասի և ընդհանուր բնույթի հարցերի առնվազն 80 տոկոս կազմող ճիշտ պատասխանները և հարակից ոլորտների հարցերի առնվազն 60 տոկոս կազմող ճիշտ պատասխանները,

2) Ա1 դասի արտոնագիր տրամադրելու համար բավարար են համարվում հայցվող դասի և ընդհանուր բնույթի հարցերի առնվազն 50 տոկոս կազմող ճիշտ պատասխանները և հարակից ոլորտների հարցերի առնվազն 30 տոկոս կազմող ճիշտ պատասխանները:

36. Ճարտարագետ կոնստրուկտորներին.

1) արդյունաբերական, բնակելի, հասարակական շենքերի և կառույցների, աշտարակների, կայմերի և ճոպանուղիների ոլորտի

ա. բարձրագույն դասի արտոնագրեր տրամադրելու համար բավարար են համարվում առաջին խմբի (Ա, Ա1, և Դ1 ենթադասեր) թեստային առաջադրանքների

80% կազմող ճիշտ պատասխանները, առաջին դասի արտոնագրերի համար՝ առնվազն 60% կազմող ճիշտ պատասխանները,

բ. երկրորդ դասի արտոնագրեր տրամադրելու համար բավարար են համարվում երկրորդ խմբի (Ա2, Ա3, Դ2 ենթադասեր) թեստային առաջադրանքների 70% կազմող ճիշտ պատասխանները, երրորդ դասի արտոնագրերի համար՝ առնվազն 50% կազմող ճիշտ պատասխանները:

2) տրանսպորտային կառույցների ոլորտի (Բ. Բ1ա և Բ1բ ենթադասեր) բարձրագույն դասի արտոնագրեր տրամադրելու համար բավարար են համարվում թեստային առաջադրանքների 80% կազմող ճիշտ պատասխանները, առաջին դասի արտոնագրերի համար՝ առնվազն 60% կազմող ճիշտ պատասխանները):

3) հիդրոտեխնիկական կառույցների ոլորտի (Գ, Գ1, Գ2 և Գ3 ենթադասեր) բարձրագույն դասի արտոնագրեր տրամադրելու համար բավարար են համարվում թեստային առաջադրանքների 80% կազմող ճիշտ պատասխանները, առաջին դասի արտոնագրերի համար՝ առնվազն 70% կազմող ճիշտ պատասխանները, երկրորդ դասի արտոնագրերի համար՝ առնվազն 60% կազմող ճիշտ պատասխանները, երրորդ դասի արտոնագրերի համար՝ առնվազն 50% կազմող ճիշտ պատասխանները:

37. Քննական տեղեկագիրը լրացնելուց հետո հանձնաժողովի անդամները ստորագրում են այն և բաց քվեարկությամբ հաստատում են քննության արդյունքները:

38. Քննության արդյունքների հիման վրա հանձնաժողովը կայացնում է որոշում.

1) արտոնագրեր տրամադրելու վերաբերյալ, եթե հավակնորդը ստացել է «բավարար» գնահատական,

2) հայտը մերժելու վերաբերյալ, եթե հավակնորդը ստացել է «անբավարար» գնահատական:

39. Ընդունված որոշման վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն, իսկ որոշման պատճենը եռօրյա ժամկետում հանձնվում է հավակնորդին:

40. Քննություններից հետո մեկշաբաթյա ժամկետում Պալատի նախագահը արտոնագիր տրամադրելու վերաբերյալ հանձնաժողովի որոշումը և համապատասխան արտոնագրերը ներկայացնում է լիազոր պետական մարմնի ղեկավարի հաստատմանը:

41. Արտոնագրման գործընթացում ծագած վիճելի հարցերի, որակավորման հանձնաժողովի որոշումների և քննությունների արդյունքների բողոքարկումն իրականացվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԻ ԱՐՏՈՆԱԳՐՄԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

1. Ճարտարապետների արտոնագրման համար քննական առաջադրանքները կազմվում են հետևյալ ծրագրային ուղղություններով՝

1) Ճարտարապետների մասնագիտական գործունեությանն առնչվող ընդհանուր բնույթի հարցեր,

2) Ճարտարապետաշինարարական նախագծերի մշակում (արտոնագրման Ա և Ա1 դասեր),

3) Քաղաքաշինական ծրագրային (տարածական պլանավորման) փաստաթղթերի մշակում (արտոնագրման Բ դաս),

4) Պատմաճարտարապետական հուշարձանների ամրակայում, նորոգում և վերականգնում (արտոնագրման Գ դաս)

2. Քննական առաջադրանքներն այնպես են կազմվում, որպեսզի դրանցում ընդգրկված թեստերի 30 տոկոսը վերաբերի ճարտարապետների մասնագիտական գործունեությանն առնչվող ընդհանուր բնույթի հարցերին, 50 տոկոսը՝ համապատասխան դասին, իսկ 20 տոկոսը՝ հարակից դասերին:

3. Ճարտարապետների մասնագիտական գործունեությանն առնչվող ընդհանուր բնույթի հարցերը ներառում են հետևյալ ոլորտային ուղղությունները՝

1) քաղաքաշինական գործունեությանն նպաստակով հողամասերի տրամադրում,

2) ինժեներաերկրաբանական հետազննումներ,

3) Նախագծման թույլտվություն,

4) Նախագծային առաջադրանքի (տեխնիկական բնութագրի) կազմում,

5) Նախագծային աշխատանքների կապալի պայմանագրի կնքում,

6) Նախագծի փորձաքննություն, համաձայնեցումներ և հաստատում,

7) Շինարարության և քանդման թույլտվություն,

8) Շինարարության իրականացում,

9) Շինարարության ավարտի փաստագրում և շահագործման թույլտվություն,

10) Քաղաքաշինական կադաստր,

11) Քաղաքաշինական գործունեության վերահսկողություն,

12) Ճարտարապետների արտոնագրում,

- 13) Արտոնագրված ճարտարապետի իրավունքներ և պարտականություններ,
- 14) Մասնագիտական էթիկայի և վարքագծի նորմեր,
- 15) Մասնագիտական հանրության (ճարտարապետների պալատի) և պետական ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարաբերություններ:

4.Ճարտարապետաշինարարական նախագծերի մշակմանն առնչվող հարցերը ներառում են հետևյալ ոլորտային ուղղությունները.

- 1) Ճարտարապետաշինարարական նախագծային փաստաթղթերի համակարգը,
- 2) Կառուցապատման նախագծեր,
- 3) Նախագծային առաջադրանք, տեխնիկական բնութագիր,
- 4) Պատվիրատուի իրավունքներն ու պարտականությունները նախագծային աշխատանքների կապալի պայմանագրում,
- 5) Կապալառուի իրավունքներն ու պարտականությունները նախագծային աշխատանքների կապալի պայմանագրում,
- 6) Հեղինակային իրավունք,
- 7) Ելակետային տվյալներ,
- 8) Շինարարության օբյեկտների դասակարգում,
- 9) Նախագծերի մշակման փուլային տարբերակներ (աշխատանքային նախագիծ, նախագիծ, աշխատանքային փաստաթղթեր)
- 10) Բնակելի շենքերի նախագծում,
- 11) Հասարակական շենքերի նախագծում,
- 12) Արտադրական շենքերի նախագծում,
- 13) Փորձաքննության տեսակներ.
14. Նորմատիվ-տեխնիկական փաստաթղթերի համակարգ

5.Քաղաքաշինական ծրագրային (տարածական պլանավորման) փաստաթղթերի մշակմանն առնչվող հարցերը ներառում են հետևյալ ուղղությունները.

- 1) տարածական պլանավորման փաստաթղթերի համակարգ,
- 2) ՀՀ տարաբնակեցման գլխավոր նախագիծ (կազմ և բովանդակություն),
- 3) Տարածքային հատակագծման նախագծեր(կազմ և բովանդակություն),
- 4) Համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթեր (կազմ և բովանդակություն),

5) Համայնքի (բնակավայրի) գլխավոր հատագիծ (կազմ, բովանդակություն, տեխնիկատնտեսական ցուցանիշներ),

6) Գոտիավորման նախագծեր (կազմ և բովանդակություն, բազային և օժանդակ գոտիներ, թույլատրելի օգտագործումներ, կառուցապատման չափորոշիչներ, կառուցապատման և հողօգտագործման կանոններ, բնակավայրի քաղաքաշինական կանոնադրություն),

7) Տարածական պլանավորման փաստաթղթերի մշակման, փորձաքննության, համաձայնեցումների և հաստատման ընթացակարգեր,

8) Բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նորմեր:

6. Պատմաճարտարապետական հուշարձանների ամրակայմանը, նորոգմանը և վերականգնմանն առնչվող հարցերը ներառում են հետևյալ ուղղությունները՝

1) Հուշարձանների դասակարգումն ըստ նշանակության և բնույթի,

2) Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունները հուշարձանների պահպանության և օգտագործման բնագավառում,

3) Հուշարձանների հաշվառումն ու պետական ցուցակները

4) Հուշարձանների պահպանական գոտիները,

5) Պատմամշակութային արգելոցները,

6) Բնակավայրի պատմամշակութային հիմնավորումների նախագծեր,

7) Հուշարձանների հետախուզում և հնագիտական պեղումներ,

8) Հուշարձանների ամրակայում, նորոգում և վերականգնում,

9) Հուշարձանի նկատմամբ սեփականության իրավունքը,

10) Հուշարձանների պահպանություն և օգտագործում,

11) Հուշարձանների պահպանությանն առնչվող միջազգային պայմանագրեր

ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏ-ԿՈՆՍՏՐՈՒԿՏՈՐՆԵՐԻ ԱՐՏՈՆԱԳՐՄԱՆ

ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Ճարտարագետ-կոնստրուկտորների արտոնագրման քննական առաջադրանքները կազմվում են հետևյալ ոլորտներ ի համար՝

- 1) Արդյունաբերական, բնակելի, հասարակական շենքերի և կառույցների, աշտարակների, կայմերի և ճոպանուղիների նախագծում
- 2) Տրանսպորտային կառույցների նախագծում
- 3) Հիդրոտեխնիկական կառույցների նախագծում

Արդյունաբերական, բնակելի, հասարակական շենքերի և կառույցների, աշտարակների, կայմերի և ճոպանուղիների կոնստրուկտորական փաստաթղթերի մշակման հարցերը ներառում են հետևյալ ուղղությունները՝

1. Քարեն ամրանաքարե կոնստրուկցիաներ և համակարգեր
2. Բետոնե և երկաթբետոնե կոնստրուկցիաներ և համակարգեր
3. Պողպատե կոնստրուկցիաներ և համակարգեր
4. Պողպատաերկաթբետոնե կոնստրուկցիաներ և համակարգեր
5. Ինժեներական կառույցներ
6. Մեծաթռիչք տարածական ծածկեր
7. Շենքերի և կառույցների դինամիկա և երկրաշարժադինամիկություն
8. Բեռնվածքներ և ազդեցություններ
9. Ինժեներական երկրաբանություն
10. Գրունտերի մեխանիկա, հիմքեր և հիմնատակեր
11. Շինարարական մեխանիկա
12. Շենքերի և կառույցների վերակառուցում, վերականգնում և ուժեղացում
13. Շենքերի և կառույցների զննում և տեխնիկական վիճակի գնահատում
14. Կոնստրուկցիաների և կոնստրուկտիվ համակարգերի համակարգչային մոդելավորում, հաշվարկ և վերլուծություն
15. Ճարտարապետություն - Ձև - Կոնստրուկտիվ համակարգ
16. Շինարարական տեխնոլոգիա և շինարարության կազմակերպման նախագիծ

Տրանսպորտային կառույցների կոնստրուկտորական փաստաթղթերի մշակման հարցերը ներառում են հետևյալ ուղղությունները՝

Կամուրջներ /ավտոճանապարհային և երկաթուղային/

1. Կամուրջների նախագծման հիմնական դրույթներ և պահանջներ
2. Բեռնվածքներ և ազդեցություններ
3. Կամուրջների կառուցման համար կիրառվող նյութեր
4. Կամրջային հիդրոլոգիա
5. Հիմքեր և հիմնաստակեր
6. Կամուրջների /ավտոճանապարհային և երկաթգծային/ հաշվարկների հիմնական դրույթներ
7. Ափային /եզրային/, միջանկյալ հենարանների նախագծում (ներառյալ հաշվարկների հիմնական դրույթները) և կոնստրուկտավորում
8. Երկաթբետոնե թռիչքային կառուցվածքների նախագծում (ներառյալ հաշվարկների հիմնական դրույթները) և կոնստրուկտավորում
9. Մետաղական թռիչքային կառուցվածքների նախագծում (ներառյալ հաշվարկների հիմնական դրույթները) և կոնստրուկտավորում
10. Պողպատերկաթբետոնե /կոմպոզիտ/ թռիչքային կառուցվածքների նախագծում (ներառյալ հաշվարկների հիմնական դրույթները) և կոնստրուկտավորում
11. Երկաթգծային կամուրջների երթևեկելի մաս
12. Ավտոճանապարհային կամուրջների երթևեկելի մաս
13. Դեֆորմացիոն կարեր
14. Հենարանային մասեր
15. Կամուրջների սեյսմակայունություն
16. Հետիոտն ստորգետնյա և վերգետնյա անցումներ
17. Կամուրջների շինարարություն

Թունելներ /ավտոճանապարհային և երկաթուղային/

1. Թունելների նախագծման հիմնական դրույթներ և պահանջներ
2. Թունելների երեսարկների համար կիրառվող նյութեր
3. Թունելներ իերեսարկերի տեսակները և նրանց կոնստրուկցիաները
4. Թունելների երեսարկերի, նրանց ճակատամուտքերի հաշվարկների հիմնական դրույթները
5. Թունելների կառուցման եղանակներ, շինարարական աշխատանքների կազմակերպում
6. Մետրոպոլիտենների նախագծում

Այլ արհեստական կառուցվածքներ

1. Հենապատերի կոնստրուկցիաներ և նրանց հաշվարկների հիմնական դրույթները
2. Քայերեանների, բալկոնների կոնստրուկցիաներ և նրանց հաշվարկների հիմնական դրույթները
3. Մեղավապաշտպանիչ միջոցառումներ և նրանց հաշվարկների հիմնական դրույթները
4. Խողովակների նախագծման հիմնական դրույթները և հաշվարկները

Հիդրոտեխնիկական կառույցների կոնստրուկտորական փաստաթղթերի մշակման հարցերը ներառում են հետևյալ ուղղությունները՝

1. Հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների նախագծման հիմնական դրույթներ
2. Մեխորատիվ համակարգեր

3. Հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների սեյսմադիմացկուն շինարարություն
4. Հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների հիմնաստակեր
5. Մազիաստրալ խողովակաշարեր, պողպատե խողովակաշարեր, խողովակներ լիցքի տակ
6. Բեռնվածքներ և ազդեցություններ հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների վրա
7. Գրունտային պատվարներ
8. Բետոնե և երկաթբետոնե պատվարներ
9. Հենապատեր, ձկնթող և ձկնապաշտպան կառուցվածքներ
10. Հիդրոտեխնիկական թունելներ
11. Պարզարաններ
12. Հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների բետոնե և երկաթբետոնե կառուցվածքներ

Գրականություն՝

1. ՀՀՇՆ 33-01-2014 ՀԻԴՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ: ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ:
2. СНиП 2.06.03-85 Мелиоративные системы
3. ՀՀՇՆ II-6.02-2019 ՍԵՅՍՄԱԴԻՄԱՑՎՈՒՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ: ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ՆՈՐՄԵՐ: ՀԻԴՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ
4. СНиП II-23-81* Стальные конструкции
5. СНиП 2.02.02-85* Основания гидротехнических сооружений
6. СНиП 2.04.12-86 Расчет на прочность стальных трубопроводов
7. СНиП 2.05.03-84* Мосты и трубы
8. СНиП 2.05.06-85* Магистральные трубопроводы
9. СНиП 2.06.04-82* Нагрузки и воздействия на гидротехнические сооружения (волновые, ледовые и от судов)
10. СНиП 2.06.05-84 Плотины из грунтовых материалов
11. СНиП 2.06.06-85 Плотины бетонные и железобетонные
12. СНиП 2.06.08-87 Бетонные и железобетонные конструкции гидротехнических сооружений
13. СНиП 2.06.07-87 Подпорные стены, судоходные шлюзы, рыбопропускные и рыбозащитные сооружения
14. СНиП 2.06.09-84 Туннели гидротехнические